

CONTROLEORGAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE

Uw referentie	Onze referentie	Bijlage(n)	Datum
	DA190019		16 december '19

Betreft: advies betreffende het "Verslag van het overlegcomité betreffende het inrichten van een Kruispuntbank Veiligheid"

Het Controleorgaan op de politionele informatie (hierna 'COC' of 'Controleorgaan').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna 'WGB').

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "WOG").

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna 'WPA').

Gelet op de 'Law Enforcement Directive' 2016/680 van 27 april 2016 (hierna 'LED').

Gelet op de Wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens.

Gelet op het verzoek van de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken ontvangen per mail van 22 oktober 2019 om een advies uit te brengen op voormeld verslag.

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, lid-raadsheer in het Controleorgaan.

Brengt op 16 december 2019 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4, § 2, vierde lid, van de WOG bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voorzien door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2, 2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan.

2. Het Controleorgaan moet geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de geïntegreerde politie (GPI; zie artikel 59 §1, 2^e lid en 236 §2 WGB, artikel 36.4 AVG en artikel 28.2 LED). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politiediensten in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet-operationele verwerkingen)³ en Titel 2 (voor de operationele verwerkingen) WGB⁴.

3. Wat betreft derhalve in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in het kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst, inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 WPA⁵.

4. Het Controleorgaan is tot slot, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BEL-PIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de GBW en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 WPA en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁶.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming of 'AVG').

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna 'Richtlijn politie-justitie' of 'LED', wat staat voor 'Law Enforcement Directive').

³ Artikel 4 §2, 4e lid WOG.

⁴ Artikel 71 §1, 3e lid GBW.

⁵ Artikelen 59 §1, 2e lid en 236 § 2 WGB

⁶ Artikel 71 §1, derde lid juncto 236 § 3, GBW.

I. Voorwerp van de aanvraag

5. De aanvraag betreft een rapport of een verslag van een door de beide politieminsters in het leven geroepen 'overlegcomité' en is dus geen regelgevende tekst of tekst met normatieve draagwijdte. Tot op heden heeft het Controleorgaan zich nog niet moeten buigen over een visienota of een eerder strategisch beleidsdocument zoals dat thans wordt voorgelegd. Artikel 59 §1e lid WGB bepaalt overigens ook dat "*de bevoegde toezichthoudende autoriteit wordt geraadpleegd bij het opstellen van een wet, een decreet of een ordonnantie, of een daarop gebaseerde reglementaire maatregel in verband met de verwerking*" (eigen onderlijning), wat de uitvoering is van artikel 28.2 LED. Artikel 236 §2 WGB voorziet wel dat het COC op verzoek van de regering advies verleent omtrent iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer, zoals onder meer bepaald in afdeling 12 van hoofdstuk 4 WPA, terwijl artikel 237 WGB stelt dat het COC ook kan "*optreden*" op vraag van de politieminsters, zij het dat daarmee eerder de controle, - onderzoeks - en visitatiefunctie van het COC lijkt te worden bedoeld. Artikel 236 §2 WGB spreekt in beginsel wel over iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer, terwijl het hier voorliggende rapport evident veel breder en omvangrijker is dan enkel de politionele informatiehuishouding.

Hoe dan ook is een advies verlenen over een beleidstekst totaal iets anders en ook moeilijker dan over een normatieve tekst, alleen al omdat uit een beleidstekst niet altijd duidelijk de bedoelingen van de stellers ervan blijken of meerdere opties al dan niet bewust open worden gelaten. Dat is met deze tekst niet anders. Dat betekent dat het advies van het COC er ook anders kan uitzien wanneer een echt regelgevende tekst wordt voorgelegd. Het Controleorgaan neemt dan ook geen voorschot op een eventueel toekomstig advies en verleent onder dat voorbehoud haar huidig advies.

II. Bespreking van de aanvraag

6. Het rapport bevat op zich enkel de grote oriëntaties die een volgende Regering zal moeten of willen nemen inzake de door de parlementaire onderzoekcommissie 'Aanslagen'⁷ gepropageerde Kruispuntbank Veiligheid (hierna 'KPBV'). Van bij de lezing van voormelde aanbeveling en tot op heden blijft het COC met vragen zitten omtrent de concrete uitwerking van het concept van een KPBV. De aanbeveling zelf blijft immers zeer vaag op dat vlak en geeft geen concrete antwoorden hoe een dergelijke KPBV er dan wel zo kunnen of moeten uitzien. Het Controleorgaan blijft dus terughoudend, niet over de idee of constructie op zich dat in theorie inderdaad veelbelovend lijkt, maar wel over de concrete politieke, budgettaire, juridische en operationele haalbaarheid. De intrinsiek zeer degelijke

⁷ Verslag van de parlementaire onderzoekcommissie belast met het onderzoek naar de omstandigheden die hebben geleid tot de terroristische aanslagen van 22 maart 2016 in de luchthaven Brussel-Nationaal en in het metrostation Maalbeek te Brussel, met inbegrip van de evolutie en de aanpak van de strijd tegen het radicalisme en de terroristische dreiging, Parl. St. Kamer, 2016-2017, n° 1752/008, <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/54/1752/54K1752008.pdf>

nota die thans wordt voorgelegd bevestigt op dat vlak alleen maar het aanvoelen van het COC en toont alvast aan dat de voorspelbare praktische, budgettaire, juridische, operationele en beleidsmatige obstakels groot zijn. De nota heeft ook de absolute verdienste aan te geven waar een reeks van belangrijke knelpunten liggen die op politiek niveau zullen moeten getrancheerd en uitgevoerd worden. Ze geeft ze echter niet allemaal weer of althans het Controleorgaan zal er in dit advies een aantal andere opsommen.

7. Vermits het rapport hoe dan ook algemeen en strategisch van aard is en in eerste instantie een politieke beslissing veronderstelt nopens een reeks van vraagstukken, beperkt het COC zich dus tot enkele meer algemene bedenkingen en opmerkingen. Op heel wat passages in het verslag kan het COC geen advies geven omdat ze niet uitgewerkt worden of vrij algemeen blijven. Het COC deelt deze in overeenkomstig de hogervermelde uitdagingen en hindernissen. Daarbij zal het COC zich evident enkel uitspreken over die bevoegde overheden of diensten waarover het een (al dan niet gedeeltelijke en al dan niet samen met andere toezichthoudende autoriteiten) bevoegdheid heeft, met name de GPI, de AIG, de BEL-PIU en de Douane.

De Budgettaire en praktische context

8. Uit de lezing van de nota en de terreinervaringen van het COC blijkt zonneklaar dat, zonder substantiële bijkomende budgettaire middelen (of het heroriënteren van bestaande budgetten en afbouwen van andere taken/opdrachten), een dergelijk project niet alleen ten dode is opgeschreven, nodeloos veel capaciteit zal hypothekeren, maar vooral riskeert de actuele broodnodige modernisering en ontwikkelingen die aan de gang zijn bij de GPI (en ook de BEL-PIU) te bemoeilijken, vertragen of zelfs helemaal onmogelijk te maken.

Voor de politie moet daarbij in eerste instantie gedacht worden aan alle projecten en concepten binnen 'I-Police' die nu al kampen met achterstand, gebrek aan capaciteit, gebrek aan expertise, enz ... De budgettaire en personeelsmatige toestand van de federale politie is gekend, is slecht en zal, realistisch gesproken, ook niet op enkele jaren tijd kunnen verholpen worden. De tekorten aan FTE's lopen in de duizenden. Het is nu net de federale politie, met in de eerste plaats de Directie van de Politie Informatie en de ICT-middelen (DRI), die het leeuwendeel van die projecten en concepten in deze materie moet 'trekken' ten behoeve van de hele GPI. Daaraan een zeer omvangrijk en ambitieus project zoals dat van een KPBV inschuiven, zonder substantieel meer middelen, is niet alleen niet realistisch, het is nefast voor de federale politie als organisatie in het algemeen en de hele politiewerking in het bijzonder, omdat het onvermijdelijk ten koste zal gaan van andere lopende projecten en zelfs reguliere opdrachten. De minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, de dagelijkse voogdijminister van de federale politie en aanvrager van dit advies, heeft de toestand treffend omschreven in de Commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, naar aanleiding van het rapport optimalisatie van de federale politieraad op

13 november 2018: *“La police fédérale parvient à peine à suivre le rythme de la digitalisation et de la technologisation de la société, et cela m'inquiète profondément. Soit nous rétablissons l'équilibre par une refonte du système de financement, soit nous revoyons en profondeur le modèle policier actuel, y compris la fusion obligatoire de zones de police »*⁸. Ook het rapport van de federale politieraad⁹ zelf laat aan duidelijkheid niets te wensen over: *“Budgettaire beperkingen hadden en hebben nog steeds een bijzondere impact op de werking en effectiviteit van de Federale Politie in het algemeen ...”* , *“vooral de krimpemde budgetten en de grote deficits in bijna alle componenten van de Federale Politie hebben, in combinatie met het vertraagd van kracht worden of uitblijven van een aantal uitvoeringsbesluiten (vb. Hycap, KB SICAD) geleid of leiden nog steeds tot problemen ...”* (p. 10), *“Ondertussen groeide een leegloop bij de centrale diensten ...”* (p. 18; DRI is een centrale dienst). Specifiek over DRI, zoals gezegd de directie die vanuit de GPI een KPBV zou moeten trekken en sturen, wordt nog gesteld: *“DRI heeft de verwachtingen inzake IT niet altijd ingevuld ingevolge een gebrek aan middelen, een tekort aan gekwalificeerde informatici en een moeilijke prioriteitenstelling en beheer”*, waarbij blijkt dat DRI niet minder dan 200 lopende projecten heeft (p. 22). Is het dan verstandig daar een grootschalig en fundamenteel wijzigend project als een KPBV bovenop te leggen? Ook zonder een KPBV stelt de federale politieraad dat *“een versterking van DRI noodzakelijk is”* (p. 27 en 32) en dat *“I-police de hoogste prioriteit verdient”* (p. 33), wat meteen de vraag oproept welke prioriteit een KPBV verdient. Eveneens de *“hoogste prioriteit”* (?) waardoor andermaal het euvel van het teveel aan prioriteiten, waaraan zowel de Kadernota Integrale Veiligheid als het Nationaal Veiligheidsplan debet zijn, de kop opsteekt.

Het Controleorgaan heeft weinig toe te voegen aan het rapport van de federale politieraad dat voor zich spreekt. Indien derhalve die beleidsmatige wil en daadwerkelijke toekenning er niet is om substantiële extra budgettaire middelen te voorzien is dat voor het COC best meteen einde verhaal. De diensten zelf hebben al duidelijk aangegeven dat er geen budgetten vrij te maken zijn binnen de bestaande kredieten. Voor wat de federale politie betreft kan het COC dat alleen maar beamen.

9. Laten we vooral niet vergeten dat eender welke kruispuntbank en dus ook een potentiële KPBV volledig afhankelijk is van de kwaliteit van de brondatabanken en alle verwerkingen die daarmee gepaard gaan of moeten gaan. Een KPBV zou altijd maar de finale fase mogen en moeten zijn, met name wanneer vaststaat dat de kwaliteit en kwantiteit van de brondatabanken van de deelnemende diensten (blijvend) gegarandeerd is. Welnu, dat is actueel allerminst het geval voor wat de politionele databanken betreft. Het is hier niet de plaats om veel dieper op deze vaststelling in te gaan. We beperken ons tot de (dagelijkse) vaststelling dat de ANG, toch nog steeds de ‘moederdatabank van de politie’, veel fouten, onjuiste (strafrechtelijke) kwalificaties, onnauwkeurigheden en missers bevat. Dagelijks stelt het COC vast dat zeer vele registraties in de ANG foutief, niet meer actueel of

⁸ Parl.St. Kamer, COM 051, 13 november 2019, 5, <https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic051.pdf>

⁹ Rapport “Evaluatie optimalisatie van de Federale Politie, versie 19 juni 2019, niet gepubliceerd.

nauwkeurig zijn of er zich zelfs helemaal niet (meer) zouden mogen in bevinden. De toepassing van art. 646 van het Wetboek van Strafvordering bijvoorbeeld, waarbij de ANG registraties dienen bijgewerkt te worden in functie van sepotbeslissingen van het openbaar ministerie, buitenvervolginstellingen van een onderzoeksgerecht of vrijspraken van een vonnisgerecht, wettelijk voorzien sedert 2014 en inwerking getreden sedert 7 april 2018, wordt eenvoudigweg niet toegepast, met alle gevolgen van dien. Daarbij moet voor ogen gehouden worden dat de ANG enkel zgn. 'gevalideerde informatie en persoonsgegevens' bevat en dus de databank is die veruit de meest nauwkeurige en juiste informatie bevat. Wanneer we het hebben over de basisgegevensbanken (ISLP en thans het actueel uit te rollen en uitgerolde FOCUS) spreken we ook over niet gevalideerde informatie en persoonsgegevens. Het gaat dan om informatie die nog een proces van validatie, dit wil zeggen checken en dubbelchecken (zowel naar identiteit van verdachten, slachtoffers of getuigen, omstandigheden en de materialiteit van de feiten, correcte kwalificatie van de feiten, enz ...) moet ondergaan. Het actief en operationeel gebruik van databestanden waarvan de correctheid, kwaliteit en nauwkeurigheid hetzij te wensen overlaat, hetzij uit zijn aard zelf in beginsel niet gevalideerde informatie bevat moet tot nadenken stemmen. Dit alles is sowieso problematisch vanuit grondrechtenperspectief (recht op privacy en recht op gegevensbescherming) wanneer dit alles zich binnen de GPI en haar entiteiten afspeelt, maar het wordt nog een heel stuk problematischer wanneer allerhande externe en derde diensten toegang krijgen, via een KPBV, tot de ANG en mogelijks andere politionele databanken (zijnde de basisgegevensbanken zoals ILSP, INFOTHEEK, FEEDIS, FOCUS of GES, dan wel zelfs bijzondere gegevensbanken).

Kortom, vanuit het perspectief van gegevensbescherming/privacy, maar ook vanuit het operationeel politionele perspectief dient de prioriteit te gaan naar de eigen brondatabanken. Zowel op het vlak van de ANG, de basisgegevensbanken, de bijzondere gegevensbanken als de technische gegevensbanken ligt er nog zoveel werk op de planken dat daar de komende jaren alle mogelijke capaciteit moet naar gaan. De hele politionele informatiehuishouding zit immers in een belangrijke digitale omwenteling tot zeker 2025 met het 'I-police' verhaal en het 'police-X' concept (*Police Exchange Factory*). De vraag of er daarnaast en dus tegelijkertijd ruimte, budget en capaciteit is om met een heel nieuw concept van een KPBV te starten is dus in eerste orde een cruciale beleidsmatige vraag.

Het feit overigens dat men op een aanbeveling van de POC, die dateert van 15 juni 2017 meer dan twee en een half jaar later nog niet verder is gekomen dan een algemene nota met een aantal 'mogelijke pistes' toont, voor zoveel als nodig, op zich al aan dat de implementatie van deze aanbeveling allerminst evident is en wellicht ernstig onderschat werd. Het moge duidelijk zijn dat het Controleorgaan sceptisch is en blijft, zeker wanneer men zou opteren voor 'optie 2' (cf. punt 8, 'Besluit') van het rapport (te omschrijven als de 'Full KPBV').

De juridische en operationele context

10. Een reeks kernelementen moeten sowieso a priori beslist worden vooraleer op een nuttige wijze verder te kunnen gaan met de uitwerking van een KPBV.

11. Een **eerste kwestie** is inderdaad de *scope ratione materiae* van een KPBV. Dat is niet duidelijk gebleken uit de aanbevelingen van de POC, maar is natuurlijk een prioritaire vraag. Voor zover die zou beperkt blijven tot terrorisme/extremisme/radicalisme is de vraag pertinent of het sop de kool waard is om dergelijke substantiële investeringen zowel naar middelen als capaciteit te doen. Het COC is eerder geneigd daarop negatief te antwoorden. De Gemeenschappelijke Gegevensbanken terrorisme en extremisme (GGB) lijken vrij behoorlijk te functioneren en voldoen aan de doelstellingen die de POC voor ogen had. De GGB kunnen ongetwijfeld nog technisch performanter, maar de meerwaarde van een KPBV enkel voor die materie ontgaat het COC, zeker wanneer die worden afgezet tegen de noodzakelijke investeringen.

12. Een **tweede majeure kwestie** is de problematiek van de geclassificeerde informatie en de werking van een reeks van belangrijke diensten met een zgn. *closed box* informatiesysteem (voor 4 van de 6 deelnemende diensten) waardoor de koppeling met een KPBV allerminst evident is en eigenlijk zelfs onmogelijk. Het rapport lijkt aan te geven dat de inlichtingendiensten, het OCAD en de BEL-PIU eigenlijk niet volwaardig kunnen deelnemen aan een KPBV, zeker wanneer die verder zou gaan dan het loutere 'hit/no hit concept'. Ook het declassificeren van de informatie en/of inlichtingen lijkt geen optie, ofwel omdat het manueel en capaciteitsgewijs niet haalbaar is, ofwel omdat het inhoudelijk te moeilijk zou zijn. De regel van de derde dienst wordt, zoals gebruikelijk, vlot aangehaald als argument om op zijn minst zeer terughoudend te zijn over een deelname van deze diensten aan een KPBV. De evidente vraag, die niet in het rapport wordt geopperd, laat staan beantwoord, is dan andermaal of het sop de kool in dat geval wel waard is. Kunnen de voormelde diensten nu ja dan neen deelnemen aan een KPBV en zo ja onder welke vorm? Dat antwoord is cruciaal maar wordt (vooralsnog?) niet gegeven en dient voor het COC voorafgaandelijk te worden beslecht vooraleer te overwegen om al dan niet door te gaan met een project KPBV.

13. Een **derde majeure kwestie** is de afwezigheid van de gerechtelijke overheden in het algemeen en het openbaar ministerie in het bijzonder bij de werkzaamheden van het overlegcomité¹⁰. Het is dus niet duidelijk wat de visie is van het OM, of zij willen bijdragen aan of zelfs aanwezig zijn in een beheersstructuur en/of hoe het OM zich daarin ziet functioneren, enz ... De grote meerderheid van de uit te wisselen informatie en persoonsgegevens zijn, laat daar geen twijfel over bestaan, gerechtelijke

¹⁰ Het Controleorgaan stelt vast dat ook de FOD Binnenlandse Zaken niet vertegenwoordigd was in het Comité, daar waar dat wel het geval was voor de FOD Justitie. Het is het COC niet duidelijk waarom de FOD Binnenlandse Zaken geen deel uitmaakte van het Comité.

gegevens¹¹ en/of gegevens van gerechtelijke politie¹² (waarvan het gros bovendien op proces-verbaal komt of is gekomen). Naar Belgische recht is de basisregel nog altijd dat gerechtelijke informatie en persoonsgegevens en/of gegevens van gerechtelijke politie niet kunnen gedeeld worden met derden zonder het voorafgaandelijk aval van het OM (dat hetzij punctueel dossiermatig, dan wel structureel kan zijn via omzendbrieven van het parket, parket-generaal of het COMPG). In de veronderstelling dat het OM deelneemt aan dergelijke KPBV is het voor de hand liggend dat zij daarin een cruciale rol moet spelen en als het ware de sluiswachter van de informatiedoorstroming wordt of moet zijn. Wenst het OM die cruciale rol op te nemen? Kan ze dat? Of wil ze dat delegeren aan de politie? En zo ja, wat is de omvang en wat zijn de modaliteiten van die delegatie en is de politie daar klaar voor of bereid toe? In de veronderstelling dat het OM niet wil deelnemen aan een KPBV project lijkt het vrij zinloos om er überhaupt meer door te gaan. In de veronderstelling dat het OM enkel voor de "light" optie gaat - en dan moet nog gedefinieerd worden wat juist wordt verstaan onder een 'hit-no hit' systeem - wat zal haar rol dan nog juist zijn? Ook dan blijft de basisregel zoals hoger vermeld, tenzij men wettelijke uitzonderingen maak - dat het OM meester blijft van de gerechtelijke informatie en persoonsgegevens en/of gegevens van gerechtelijke politie. Kortom het is eigenlijk niet mogelijk een zinvol advies te geven zonder zicht te hebben op de uitgeklaarde rol van het OM.

14. Er zal daarnaast, welke optie men ook kiest, belangrijk wetgevend werk nodig zijn die een reeks van moeilijke hangijzers (waarvan er hierboven enkele zijn geduid) zullen moeten beslechten en waarbij de gegevensstromen niet enkel duidelijk moeten gedefinieerd en geïdentificeerd worden, maar vervolgens ook goed wettelijk omkaderd moeten worden. Dat geldt des te meer indien overwogen zou worden ook "*private entiteiter*" (cf. pt. 2.2.1., laatste al. van het rapport) toegang te geven tot de (gegevens van) de KPBV. Alleen al dat laatste aspect, dat nogal zijdelings ter sprake komt in de nota, vraagt een fundamenteel debat want zou een drastische wending betekenen in vergelijking met het huidig wettelijk kader. Het zou naar het oordeel van het COC ook springen betekenen vooraleer men kan lopen. Het betrekken van private spelers in een KPBV is meer dan voorbarig.

De fundamentele vraag die de nota grotendeels in het ongewisse laat of waar alleszins een duidelijke optie zal moeten in genomen worden is wat men nu precies onder "*kruispuntbank*" verstaat: een louter verwijzingsrepertorium, een rol van dienstenintegrator, een kruispuntbank sui generis, een mengeling van voorgaande, ...?

15. Een **vierde majeure kwestie** is de wederkerigheid van de informatiedeling. Het COC houdt eraan een lans te breken om de GPI niet alleen als leverancier te zien en de wederkerigheid dus

¹¹ Daarmee bedoelen we informatie en persoonsgegevens die zich in een strafrechtelijk dossier (opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek) bevinden en afkomstig zijn van de gerechtelijke overheden of door deze aan een strafdossier zijn toegevoegd (deskundigenverslagen, kantschriften van het OM, vorderingen van de onderzoekende magistraat, uittreksel uit het strafregister, enz ...).

¹² Daarmee bedoelen we de informatie en persoonsgegevens verzameld en verwerkt door de leden van de GPI in hun functie van agent of officier van gerechtelijke politie.

daadwerkelijk gestalte te geven indien men met een project KPBV zou doorgaan. Het moge immers duidelijk zijn dat 90% van de informatie die zal circuleren in een concept van KPBV van de GPI zal (moeten) komen. Het project zal dus sowieso zowel technisch als inhoudelijk op de schouders rusten van de GPI in het algemeen en de federale politie in het bijzonder. Het is dan ook cruciaal dat zij, als belangrijkste partner in het hele concept, ook de vruchten kunnen plukken en dus ongeveer in dezelfde mate toegang kunnen krijgen tot de informatie en inlichtingen van de andere partners. Gelet op de ervaringen van het heden en verleden en de algemene reticentie van de inlichtingendiensten ten aanzien van een volwaardige toegang ten behoeve van de GPI tot hun databanken lijkt dit het COC een belangrijke te nemen horde. Voor de slaagkansen van een project KPBV lijkt dit cruciaal. De actuele optie van de wetgever van 2019¹³ waarbij de inlichtingendiensten in art. 44/11/8bis WPA een rechtstreekse toegang hebben gekregen tot de ANG terwijl de omgekeerde stroom afhankelijk werd gemaakt van *“een juridisch instrument waarvan de datum van inwerkingtreding simultaan is aan die van de rechtstreekse toegang van de inlichtingen en veiligheidsdiensten tot de A.N.G”* is niet van aard veel vertrouwen op te wekken op dat vlak. Het Controleorgaan verwijst dienaangaande ook naar zijn advies 9/2018 (DA180009) van 12 december 2018.

16. Een **vijfde belangrijke kwestie** houdt verband met de regels van privacy en gegevensbescherming. De nota komt op dat vlak niet verder dan één kleine paragraaf (punt 3.2). De voorwaarden die in voormeld punt 3.2 vermeld staan, waaraan een KPBV zou moeten voldoen, zijn zelfs nog niet gerealiseerd voor alle politionele databanken, wat nochtans naar het aanvoelen van het COC de eerste prioriteit zou moeten zijn (zie ook hoger in verband met de nood aan investeringen in de eigen politionele databanken). Het moge duidelijk zijn dat op dat vlak een reeks van grendels en strakke, afdwingbare afspraken en regels zullen moeten ontworpen worden. Vraagstukken zijn dan evident wie toegang heeft tot wat en voor welke doeleinden; welke grendels of interne controlemechanismen zullen er worden ingebouwd, hoe zullen die worden afgedwongen en zo nodig gesanctioneerd, wie valideert de informatie, enz ...

17. Vervolgens komt de **zesde cruciale vraag** aan de orde wie de toezichthoudende autoriteit(en) op deze KPBV zal of moet worden gelet op het gemengde karakter van de gegevensstromen – en deling. De meest voor de hand liggende optie is dat, naar het evenbeeld van de Gemeenschappelijke Gegevensbanken Terrorisme en Extremisme, deze rol zou worden opgenomen door het Controleorgaan en het Vast Comité I. Op dat vlak zou dat ook voor de beide toezichtsorganen alleszins een uitdaging van formaat worden, naast de actuele uitdagingen die wat betreft het COC, de politionele informatiehuishouding is en blijft.

¹³ Ingevoegd de WPA door de Wet van 22 mei 2019 tot wijziging van diverse bepalingen wat het politionele informatiebeheer betreft, *BS* 19 juni 2019, 61992.

Net zoals dat het geval is voor de GPI (vooral dan de federale politie) zouden deze bijkomende opdrachten onmiskenbaar belangrijke budgettaire meeruitgaven voor het Controleorgaan vragen, waartoe de beleidsmakers dan ook bereid moeten worden gevonden. Actueel reeds heeft het COC met een vol kader van 10 VTE meer dan de handen vol. Het is toezichthoudende overheid op:

- de hele GPI, zijnde de federale politie (meer dan 50 entiteiten) en de korpsen van de lokale politie (185), in totaal rond de 240 entiteiten bestaande uit zo'n 50.000 personeelsleden
- de Algemene Inspectie van de federale en de lokale politie
- de Passagiersinformatie-eenheid
- de Douane (wat betreft haar vorderingen t.a.v. de BEL-PIU).

18. Na iets meer dan een vol jaar werking in zijn nieuwe, bijkomende rol als dataproductie autoriteit kan een exponentiële stijging van het aantal dossiers worden vastgesteld. Op het moment van het afsluiten van dit advies zit het Controleorgaan voor het jaar 2019 (dus van 01.01.2019 tot 01.12.2019, m.a.w. 11 maanden) aan de volgende cijfers, enkel voor wat de louter reactieve dossiers betreft:

- aantal dossiers 'onrechtstreekse toegang' (cf. artikel 42 WGB): 375 (wat meer dan een verdubbeling is in vergelijking met het aantal dossiers dat de toenmalige privacycommissie te verwerken had);
- aantal adviesdossiers op wet – of regelgeving: 24;
- aantal andere adviesdossiers: een 80 tal;
- aantal dossier van klachten tegen politieambtenaren wegens onrechtmatige dataconsultatie: 25

Deze kleine bloemlezing van het aantal puur reactieve dossiers moet nog aangevuld worden met, wat de *core business* is of moet zijn van het COC met name, een reeks van proactieve controledossiers en visitaties van politiezones (of bepaalde onderdelen ervan), entiteiten van de federale politie, bepaalde databanken of thematische onderzoeken die het COC voor zijn rekening neemt.

Bij wijze van voorbeeld wordt hier verwezen naar een 7-tal grootschalige visitaties die op stapel staan of in uitvoering zijn, zoals enkele visitaties bij grote of middelgrote politiezones, de Schengen-evaluatie van België in 2020, een globale inspectie van de 'Terrorist Fighters' databank die wellicht nog zal aangevuld worden met nieuwe categorieën personen¹⁴, een globale inspectie van BELPIU, de beoordeling van de vorderingen van de Douane naar de BELPIU, enz. Dit kort om aan te tonen dat er ook voor de toezichthouders limieten zijn aan wat realistisch mogelijk is. Het belang van een gedegen toezicht op een echt uitgerolde KPBV zal, naar mag worden aangenomen, niemand betwisten.

OM DEZE REDENEN,

¹⁴ Met name de zgn. 'Potentieel Gewelddadige Extremisten' en de 'Terrorisme veroordeelden'.

Het Controleorgaan op de Politionele Informatie,

verzoekt de aanvrager rekening te houden met de hogervermelde opmerkingen.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politionele Informatie 16 december 2019.

Voor het Controleorgaan,
De voorzitter,
(get.) Philippe ARNOULD

Frank SCHUERMANS
Lid van het COC
Membre du COC